ACTIVITATEA COMISIILOR DE ANCHETA ŞI JUDECATA

DEPE LÂNGĂ PREŞEDINŢIA CONSILIULUI DE MINIŞTRI ŞI MINISTERUL DE JUSTIŢIE

Ministerul de justiţie n'a publicat până azi dări de seamă ample asupra intregei activităţi a fiecărei comisii, pentru a respecta însuşi bunul mers al anchetei.

Lucrările acestor comisiuni apropiindu-se de sfârşitul lor, d. ministru al justiţiei a dispus să se publice următoarele rezumate ale rapoartelor asupra primei activităţi a comisiilor instituite:

Comisiunea specială de anchetă criminală

Comisiunea de anchetă criminală s'a constituit la 4 Octombrie 1940.

Dela 4 Octombrie la 21 Noembrie 1940, inclusiv a ţinut 33 şedinţe.

S'au luat 54 interogatorii, 56 declaraţii de martori şi informatori, s'au făcut multe confruntări consemnate în 29 procese verbale.

S'a lansat mandate de arestare contra a 33 inculpaţi şi anume: general Gabriel Marinescu, general I. Bengliu, colonel V. Zeciu, maiori I. Dinulescu şi Aristide Macoveanu, **la 16 Octombrie 1940.** Ernest Urdăreanu şi Vasile Parizianu, **la 17 Octombrie 1940.** **Plutonierii Ştefan Niţu, Zălnescu Nicolae, Niculescu Gh., Stăciucu Gh., Bulardă Nicolae şi Crăciun Neacşu, la 19 Octombrie 1940.** **Plutonierii Taşcă Vasile, Oancea Gheorghe, Moisescu Vasile şi Sârbu Constantin precum şi agentul de poliţie Petru Gheorghiu, la 21 Octombrie 1940.**

Plutonierul Caşotă Ion, sergentul instructor Tudor Petre şi soldatul jandarm Barabaş Ion, la 23 Octombrie 1940.

Niky Ştefănescu, inspector de poliţie şi agenţii de poliţie Nicolae Găman şi Constantin Popescu-Jandarmul, **la 29 Octombrie 1940.**

Comisarul Pavel Patriciu şi agentul Ion Iordache zis Iordănescu, la 4 Noembrie 1940.

Gheorghe Comşa şi Nicolae Lescenco, agenţi de poliţie, la 7 Noembrie 1940.

General G. Argeşeanu, colonel Ştefan Gherovici şi Radu Pascu, **fost magistraţi la 18 Noembrie 1940.**

Colonel Anibal Panaitescu şi maior Alexandru Popescu, din jandarmerie, la 21 Noembrie 1940.

Comisiunea pentru revizuirea proceselor politice şi sancţionarea magistraţilor vinovaţi

Trei procese politice au fost trimise spre judecare, cu decizii de revizuire, şi anume:

I. Dos. Nr. 759/938 al tribunalului militar al Corpului II Armată secţia I-a, privitor la condamnarea lui Corneliu Zelea Codreanu pentru trădare **şi altele, în care s'a dat decizia de revizuire Nr. 1/940, cu trimitere instanţei excepţionale de judecată.**

II. Dos. Nr. 6501/938 al tribunalului militar al Corpului II Armată s. I-a, privitor la condamnarea d-lui prof. Enric Oteteleşeanu, **pentru uneltiri contra ordinei sociale — 209 c. p., în care s'a dat decizia de revizuire Nr. 2/940, cu trimitere instanţei speciale de judecată.**

III. Dos. Nr. 188/938 al tribunalului militar al Corpului II Armată s. I-a, privitor la Corneliu Zelea Codreanu, condamnat pentru ultraj, **în care s'a dat decizia de revizuire Nr. 3/940, cu trimitere instanţei speciale de judecată.**

IV. Două afaceri sunt în curs de examinare şi cercetare ce fac obiectul dosarelor Nr. 895 conexat cu 900/938 al tribunalului militar al Corpului II Armată s. I-a, privitor la condamnarea Statului Major Legionar: Cristian Alexandru Tell, Traian Cotigă **ş. a. şi dos. Nr. 1069/934 al consiliului de războiu al Corpului II Armată, privitor la condamnarea** colonelului Precup Victor, **maior Nicoară V. ş. a.**

V. Patrusprezece cereri şi dosare au fost examinate şi clasate după cum urmează:

Varvara Neaga, Marin Neacşu, Virgil Florescu, av. Cernăianu Constantin, locot. Doiu N. Gh., plugarii din com. Rocsoreni jud. Mehedinţi, căpitan Condopol C., preot Ion Brezeanu, Al. Popescu, Const. Aleman, Max Auşnit, **Const. Stoian, Ion St. Sandu şi Oprişan Nicolae.**

VI. S'a început instrucţia pentru stabilirea modului în care s'a cercetat şi judecat procesele politice la tribunalul militar al Corpului II Armată, în vederea sancţionării magistraţilor vinovaţi, audiindu-se până în prezent ca martori şi informatori următorii:

General magistrat Manolache Constantin, **maior magistrat Radu Ionescu, maior magistrat Atanasiu Dumitru, căpitan magistrat Ţăraneanu Ştefan, av.** Lizeta Gheorghiu Lăzărescu, **av. Sebastian Radovici, locot.-col. magistrat** Dan Pascu, **col. magistrat Zeciu Vasile, fost magistrat militar, av. Popa Dimitrie, maior magistrat Mădârjac Al., col. magistrat Dumitru Constantin, fost magistrat militar,** general Argeşeanu Gh., **col. magistrat Petrescu Alexandru, maior rez. Frideric Damian, subinspector de poliţie Mântulescu Dumitru, Păcurariu Gh. N., fost procuror general, colonel magistrat Hotineanu Romulus şi căpitan magistrat Munteanu Aurel.**

Instrucţia este în curs, având termene în continuare pentru audierea altor martori şi informatori la 25, 26, 27 Noembrie 1940.

Comisiunea specială pentru controlul fondurilor secrete şi de ordine publică

Până la data de 27 Septembrie 1940 s'au făcut deplasări la ministerul de finanţe şi la celelalte ministere, care au mânuit fonduri secrete şi de ordine publică în ultimii zece ani şi anume: preşedinţia consiliului de miniştri, ministerul afacerilor interne, ministerul afacerilor străine, ministerul apărării naţionale, ministerul înzestrării armatei, ministerul aerului şi marinei, ministerul justiţiei, ministerul propagandei naţionale şi ministerul muncii.

S'a adunat astfel materialul necesar pentru începerea lucrărilor.

Comisiunea dela data de 27 Septembrie până în prezent a ţinut un număr de 44 şedinţe.

S'au audiat în acest interval de timp şi s'au luat declaraţiuni tuturor foştilor miniştri şi subsecretarilor de stat, cari s'au perindat în ultimii zece ani la menţionatele departamente, în afară de d-nii Valer Pop, Radu Irimescu, V. Tillea, Gr. Gafencu, I. Pangal şi R. Franasovici, cari nu se află în ţară.

S'au audiat 174 martori şi informatori.

S'au făcut două comisii rogatorii, una la R.-Sărat, — care a fost executată — şi una la Tulcea în legătură cu Gestiunea fostului şef al serviciului „S", Mihail Moruzov, **care este în curs.**

S'a emis mandat de arestare împotriva lui Mihail Moruzov **la data de 5 Noembrie 1940, dându-se dispoziţii de a fi reţinut la închisoarea Jilava.**

S'au executat şi sunt în curs, un număr de expertize contabile la preşedinţia consiliului de miniştri, ministerul de interne, ministerul propagandei naţionale şi afaceri străine.

La unele departamente cercetările se găsesc spre sfârşitul lor şi membrii comisiunei studiază criteriile de drept în conformitate cu care urmează a-şi stabili concluziunile.

Comisiunea pentru controlul fondurilor Frontului Renaşterii Naţionale, Partidului Naţiunii şi Serviciului social

Comisiunea a avut de verificat fondurile Frontului Renaşterei Naţionale, ale Partidului Naţiunii şi al Serviciului social.

In acest scop au fost delegaţi funcţionari ai ministerului de finanţe.

In ceeace priveşte fondurile Frontului Renaşterii Naţionale şi ale Partidului Naţiunii, urmează a se mai face câteva verificări pe teren, în ce priveşte realitatea unor cheltueli mai importante, fiind în aşteptarea raportului contabil final pentru a deschide procedura judiciară spre a se fixa: a) responsabilitatea pentru anusabilitatea derivând din legea mite fraude constatate; b) responpentru apărarea patrimoniului public; c) aceia derivând din neregulata gestiune şi în fine d) respornsabilitatea morală derivând din cheltuelile inutile şi conştient risipitoare.

Comisiunea pentru controlul şi administrarea Străjii Ţarii

Comisiunea a constatat că fostul oficiu de Educaţie al Tineretului Român (O.E.T.R.) devenit la 8 Octombrie 1937 „Straja Ţării" a administrat dela înfiinţare şi până la 7 Septembrie 1940 lei 587.456.985 ce reprezintă totalul încasărilor bugetare pe timpul susmenţionat

In afara acestor sume atât la O.E.T.R. cât şi la „Straja Ţării" s'a mai administrat lei 14.484.000 totalul sumelor ridicate dela fondul de ordine publică (Preşedinţia consiliului de miniştri şi ministerul de interne), sume ce nu s'au contabilizat în gestiunea Străjii Ţării ci s'au administrat şi mânuit de fostul comandant Teofil Sidorovici care până în prezent a justificat lei 6.441.185, iar din restul de lei 7.942.815 până în prezent nejustificaţi a depus lei 2.016.000 plus 6.000 mărci germane.

Au fost audiaţi până în prezent d-nii: Teofil Sidorovici, general Ion Manolescu, Avel Crudu, C. Totorcea, Nissa Cămărăşescu, Viorica Litzica, bijutierii Weiss şi Resch, cum şi diferiţi funcţionari foşti în serviciul Străjii Ţării, spre a se lămuri unele din constatările comisiunii.

In general s'a constatat în unele cazuri o lipsă de respect a legii contabilităţii publice în ce priveşte mânuirea, contabilizarea şi angajarea de lucrări şi furnituri.

Comisiunea menţionează ca un viţiu esenţial întocmirea legii organice a Străjii Ţării fără punerea ei în acord cu restul legislaţiei referitoare la bunul mers al gospodăriei publice (Legea contabilităţii publice şi Legea Inaltei Curţi de Conturi), în ce priveşte controlul preventiv inexistent până la 1 Ianuarie 1939.

Deasemenea, din examinarea registrelor şi actelor din arhivele Străjii Ţării nu s'a constatat vre'un control asupra gestiunii fostelor organisme locale (legiuni şi stoluri) şi nici o menţiune cu privire la fondurile mânuite de aceste organisme.

Comisiunea pentru controlul fondurilor Înzestrării Armatei

Comisiunea a luat în cercetare următoarele două chestiuni:

Materialul justificativ al Contului general recapitulativ pentru executarea bugetului ordinar de cheltueli, al Creditelor extraordinare bugetare şi a creditelor extraordinare cu acoperire specială pe exerciţiile 1930-31, 31-32, 32-33, 33-34, 34-35, 35-36, 36-37, dându-se în acest scop delegaţiuni subcomisiunilor respective.

Concomitent cu aceste lucrări comisiunea a păşit la analizarea tuturor denunţurilor primite direct sau repartizate.

Din toate acestea au rămas în studiul Comisiunei denunţurile privitoare la:

Furnitura de căşti olandeze, *în legătură cu care s'a audiat d. Victor Slăvescu, fost ministru, precum şi Moise Uşer Perlman, reprezentantul fabricei „Bliehfabriken" adjudecatara acestei furnituri în contra căruia în interesul cercetărilor, s'a emis mandat de arestare.*

Furnitura foilor de cort.

Furnitura firelor de in.

Furnitura măştilor de gaze, în legătură cu care a fost audiat autorul unui denunţ, general de diviziea în rezervă Trăilescu.

Furnitura de automobile pentru armată *în legătură cu care a fost audiat autorul denunţului.*

Administrarea fondurilor remise d-lui Radu Irimescu *în calitate de fost ministru al României la Washington.*

Furnitura de armament în legătură cu care s'a audiat denunţătorul, ziarist Ion Elie.

Chestiunea comisioanelor ce se primeau de reprezentanţii din România ai Caselor furnizoare din străinătate, audiindu-se o serie de informatori şi făcându-se descinderi la societăţile: „Metron" Banca de Cerdit din Praga, Banca Naţională a României şi la persoanele vizate, d-na Roza col. Buhlea şi numeroşi funcţionari ai B.N.R.

Furnitura de bocanci pentru armată, *audiindu-se denunţătorul D. Mărculescu şi un număr de ofiţeri.*

Fondurile afectate înzestrării armatei din împrumutul de înzestrare 1939, audiindu-se în acest scop d-nii: Mitiţă Constantinescu şi prof. Vâlcovici, foşti miniştri; C. Răsmeriţă, I. Rugină şi alţi înalţi funcţionari ai ministerului de finanţe şi ai B. N. R. care aveau cunoştinţă de modul cum s'au întrebuinţat acele fonduri.

S'a analizat în mod separat, tot fondul timbrului de aviaţie, precum şi destinaţiunea care i s'a dat.

Se cercetează tabelul de contracte de armament încheiate cu diferite firme franceze a căror plată se efectua prin „Petrofina-Francaise".

S'a cercetat şi clasat un număr important de denunţuri care nu aveau nici o legătură cu competenţa acestor comisiuni.

In fine s'au mai verificat toate actele justificative trimise între timp de autorităţi, privitoare la fondurile înzestrării armatei.

In altă ordine de idei s'au cerut foştilor miniştri ai departamentelor militare expuse în legătură cu activitatea ce au desfăşurat privitoare la înzestrarea armatei.

Comisiunea pentru declararea şi controlul averilor demnitarilor statului

1) Comisiunea a primit şi înregistrat un număr de 614 declaraţiuni din partea demnitarilor prevăzuţi în decretele legi nr. 3262 şi 3490/940, ale căror nume au fost publicate.

2) Dintre aceştia, au fost citaţi de către d-nii consilieri raportori, aproximativ 500 foşti demnitari, pentru a da explicaţiuni de averile lor şi a completa lipsurile observate în dosarele respective.

3) Comisiunea a cerut relaţii dela autorităţile respective, cu privire la sumele pe cari demnitarii vizaţi de susmenţionatele decrete, le-au încasat cu salariu şi în afară de salariu, sub orice denumire.

Până în prezent, însă, nu au sosit toate aceste relaţiuni.

4) Deasemenea comisiunea a cerut relaţiuni dela toate administraţiile financiare, din ţară, de situaţia acestor demnitari din punct de vedere al impunerilor fiscale, relaţiuni cari, în cea mai mare parte, au sosit de la aceste instituţiuni.

5) Comisiunea a cerut, prin ministerul justiţiei, să se intervină pe cale diplomatică, spre a se stabili, dacă aceşti demnitari au capitaluri depuse la băncile din Anglia, Franţa ocupată şi neocupată, Belgia, Olanda, Danemarca, Elveţia, Germania, Italia şi Statele Unite precum şi dacă au bunuri imobiliare în străinătate, dar răspunsurile nu au sosit până astăzi.

După facerea expertizelor asupra averilor demnitarilor, cercetările vor fi încheiate şi se va aviza de comisiune, dacă averile lor sunt sau nu, justificate.

Comisiunea pentru controlul acordării şi întrebuinţării devizelor la Banca Naţională a României

In afară de alte chestiuni cari sunt în cercetare şi în privinţa cărora secretul instrucţiei este încă necesar, Comisiunea cercetează regimul de compensaţii, examinând compensaţiile speciale aprobate societăţilor: „Broşteni", „Fides", „Kubinschy", „Treuga", „Exportul Românesc" precum şi transferurile acordate în scopul naţionalizării fabricelor de zahăr „Lujani" (Lujani, Crişciatic, Jucica) şi fabricilor de hârtie „Zărneşti" (Letea).

In curs de cercetare se mai află transferurile de devize acordate Societăţii de Telefoane, Băncii de Credit Român cât şi Băncii Naţionale pentru trebuinţele proprii — fără primă valutară — precum şi persoanelor particulare cari au obţinut aceste devize prin Comisia Valutară sau direct dela Banca Naţională a României.

In scopul tuturor acestor cercetări Comisiunea a audiat o serie de numeroşi martori iar d-nii membri referenţi examinează şi verifică registrele, tablourile şi actele justificative din arhiva B. N. R-ului şi altor instituţiuni.

Comisiunea de anchetă pentru portofoliu preluat de Stat

Comisiunea s'a constituit în ziua de 17 Octombrie 1940, când a început să examineze lucrurile privitoare la răscumpărarea de către Stat a portofoliului de creanţe imobilizate ale Băncii Naţionale a României.

După câteva şedinţe, constatând că din totalul de 4.050.648.876 lei — valoarea întregului portofoliu preluat de Stat dela Banca Naţională — creanţele asupra Băncii Marmorosch Blank & Comp. reprezintă numai ele mai mult de 1.000.000.000 lei, adică un sfert din totalul portofoliului preluat, fiind deci cel mai important lot de creanţe preluate de Stat, Comisiunea a cercetat mai întâi condiţiunile în cari s'a efectuat această preluare.

Examinând dosarele Băncii Naţionale serv. Scont, contencios şi portofoliul Statului cu numerile 372, 169, 336, 340, 53, 55, 90, 18, 89, 99, 106, 129, 867, 52, 373 şi 4562/933. Comisiunea a constatat că portofoliul de 1.008.000.000 lei primit dela Banca Blank, este compus din efectele cari nu întruneau condiţiunile statutare, constând chiar din hotărîri judecătoreşti şi acţiuni în curs de judecată şi că prin preluarea acestui portofoliu Statul a încercat un însemnat prejudiciu, rezultând din faptul că Banca Blank a fost scoasă din obligo din totalitatea angajamentelor sale, ministerul de finanţe primind, pentru garantarea portofoliului prezentat de această Bancă, înlocuirea cu debitori cunoscuţi de pe atunci ca insolvabili, concordatari sau faliţi şi în consecinţă a dispus prin procesul verbal cu data 21 Octombrie 1940, înaintat d-lui general I. Antonescu, Conducătorul Statului, se declară blocate şi indisponibile bunurile mobile şi imobile ale Băncii Blank şi ale Băncii Industriale; precum si ale d-lui Aristide Blank *administrator delegat şi director al Băncii Blank, care a figurat în acelaş timp şi în consiliul de administraţie al Băncii Industriale. De asemenea, ale domnilor Tabacovici, Schoepkez şi Garvin.*

In continuarea cercetărilor privitoare la această preluare, Comisiunea a audiat 18 martori şi informatori între cari: d-nii C. Argetoianu şi Virgil Madgearu foşti miniştri, M. Manoilescu şi C. Angelescu foşti guvernatori ai Băncii Naţionale, Aristide Blank, M. Tabacovici foşti directori ai Băncii Blank, Al. Garvin fost director al Băncii Industriale, Ion Stănculescu, C. Bălănescu, Ion Mazăre, Mihail Thanos, Mihail Spiratos, etc.

In ziua de 5 Noembrie 1940, s'a dispus efectuarea a două expertize, una privitoare la evaluarea activului societăţii „Cultura Naţională" la data cesiunii făcută, în Monitorul Oficial, iar alta, cuprinzând 9 puncte, pentru examinarea operaţiunilor Băncii Blank în perioada premergătoare preluării portofoliului de către Stat şi pentru determinarea persoanelor responsabile din conducerea Băncii Blank, cari au avut un rol efectiv în operaţiunile de preluare.

In prezent, cercetările privitoare la Banca Blank, fiind terminate, aşteptându-se numai rezultatul expertizelor ordonate, se lucrează la redactarea primului raport, privitor la această Bancă.

In acelaş timp, Comisiunea cercetează de pe tabloul debitorilor preluaţi de Stat, pe aceia cari au posibilitatea de a plăti creanţele lor spre a se lua contra acestora, în calitate de beneficiari, măsurile necesare de blocare.

Totodată Comisiunea examinând dosarele privitoare la al doilea lot important de creanţe preluate de Stat şi anume acelea ale firmei Luca Niculescu în sumă de 180.000.000 lei, a început şi cercetările privitoare la această firmă, urmând să audieze martorii şi informatorii în vederea lămuririi operaţiunilor susmenţionatei firmei.

Comisiunea pentru verificarea gestiunii şi administrării societăţii române de radiodifuziune

1) Comisiunea a verificat gestiunea Societăţii de Radiodifuziune pentru anul 1928 şi s'a depus raportul de către d-nii experţi. Studierea acestui raport şi facerea observaţiunilor este curs. In prezent se lucrează la întocmirea raportului de verificare a gestiunii pe 1929—1930.

2) Comisiunea cercetează condiţiunile juridice, tehnice şi financiare în care s'a încheiat contractul pentru înfiinţarea postului de Radio România de 150 kw. între Societatea Română de Radiodifuziune şi Compania Marconi.

D. ing. Dumitru Panaitescu delegat la această Comisiune ca specialist tehnician, examinează din punct de vedere tehnic ofertele, caetele de sarcini şi contractul propriu zis, urmând a depune raportul său.

3) Pentru lămurirea împrejurărilor în care acest contract a fost reziliat, au fost audiaţi d-nii: ing. N. Caranfil, Gheorghe Dumitriu, Dragomir Hurmuzescu, Iuliu Maniu, Ion Brătescu-Voineşti, Victor Slăvescu, Părintele Popescu M. Nicolae, ing. Emil Petrescu, ing. Gheorghe Ciolac, ing. Victor Vâlcovici, avocat Ion Ionescu-Tulcea, avocat I. M. Leon, avocat Const. Gerota, arhitect Mircea Max Popovici, Mihail Jora, Dimitrie Gusti, Grigore Antipa, Ion Tinescu, Gheorghe Păcuraru, ing. Gheorghe Cârnu Munteanu, Sorin Betolian, ing. Mircea Georgescu, general Dumitru Ştefănescu Amza şi avocat Vasile Ionescu.

4) Tot în acest scop şi pentru a putea strânge cât mai multe dovezi, în legătură cu neregulile săvârşite la această Societate, au fost efectuate 6 descinderi domiciliare, adunându-se un bogat material ce se triază şi cercetează de Comisiune.

Comisiunea pentru controlul concesiunilor şi prospecţiunilor miniere şi petrolifere

Comisiunea a dispus întocmirea unor tablouri cuprinzând pe categorii toate permisele de exploatare şi concesiune minieră şi petrolifere dela 1929 până în prezent. S'au întocmit astfel următoarele 13 tablouri.

1) Perimetrele de concesiune petroliferă atribuite de drept exploratorului.

2) Perimetrele petrolifere concesionate prin licitaţie publică.

3) Perimetrele petrolifere concesionate prin bună învoială.

4) Sonde izolate de exploatare de categoria I-a.

5) Permise exclusive de exploatare pentru petrol.

6) Sonde obligatorii de explorare conform caietului de sarcini ale perimetrelor de concesiune.

7) Permise exclusive de explorare pentru minereuri metalifere (cl. II-a sub. cl. B.).

8) Idem de silicaţi aluminoşi.

9) Idem a cărbuni.

10. Idem aurului şi argintului.

11) Idem a grafitului.

12) Idem a carierelor.

13) Concesiuni de exploatare a minereurilor şi cărbunilor.

In interval Comisiunea a studiat dosarele permisului de explorare „Adânca" Dâmboviţa, acordat societăţii „Sirius" şi a concesiunilor acordate de drept, prin licitaţie publică şi prin bună învoială în număr de perimetri căutându-se în special, printr'o subcomisiune compusă din d-nii consilieri S. Gheţeanu şi ing. Pleniceanu, a se vedea dacă paguba rezultată pentru Stat de circa 5.000.000 lei prin neaprobarea licitaţiei pentru perimetrul nr. 43 „cânipişte" poate fi imputabilă cuiva ajungându-se la concluzia că soluţia neaprobării a fost întemeiată pe avizul conform al Comisiunei de licitaţie şi pe împrejurările momentului.

Deasemenea printr'o subcomisiune compusă din d-nii consilieri N. Hariton şi ing. Al. Krupenschy, s'a examinat concesionarea perimetrelor „Degeraţi" şi pădurea „Misleanca" (Prahova) în care Statul are o pagubă efectivă ca preţ de concesiune de circa 75.000.000 lei *prin neaprobarea licitaţiei din Octombrie 1937 de către d. ministru de resort din acel timp. In urma referatului, Comisiunea a decis cercetarea chestiunei prin luare de informaţii şi depoziţii a persoanelor care au avut vreun rol direct sau indirect în această soluţiune.*

Constatându-se întâmplător că un număr de şase dosare cu nr. E. II 935, E. nr 14/935, referitoare la acordarea unor perimetre de explorare pentru silicaţi aluminoşi în com. Carali (Caliacra) şi ale căror Inalte Decrete Regale din 7 şi 18 Noembrie 1936 şi 10 Februarie 1937 nu au fost încă până azi publicate în Mon. Oficial dispăruseră din arhivă, fiind readuse la 5 Septembrie 1940, Comisiunea a găsit necesar, lămurirea condiţiunilor în care ele dispăruseră şi căutarea eventualului beneficiar al acestei dispariţii.

O chestiune, aceea a încasării în natură sau în bani a redevenţelor cuvenite Statului dela toate sondele în funcţiune, a apărut ca foarte importantă şi deaceea Comisiunea a dispus întocmirea de către Direcţia Redevenţelor din Ministerul Economiei Naţionale, a unor tablouri menţionând absolut toate redevenţele cuvenite Statului dela 1924 până în prezent şi a modului lor de lichidare.

Tablourile sunt aproape gata.

Comisiunea specială pentru cercetarea furniturilor de combustibil şi furniturilor de material rulant pe ultimii 10 ani

Comisiunea a avut următoarea activitate:

1) Cercetarea salarizării sub orice formă a membrilor Consiliului de ad-ţie, director general, subdirectori generali şi directori C. F. R. din ultimii 10 ani.

a) S'au întocmit tablouri nominale cu toate sumele încasate în acest timp, specificându-se pe luni şi ani, felul fiecărei retribuţiuni(salar plus chirie, jetoane de prezenţă, indemnizaţii speciale lunare, indemnizaţii de transport, indemnizaţii speciale de punct greu, cheltueli de reprezentare, etc).

b) In prezent se examinează aceste tablouri cu sumele încasate de fiecare persoană în parte, verificându-se bazele legale ale fiecărui fel de retribuţie, urmând ca la terminare să se întocmească raportul asupra acestei chestiuni.

2) Cercetarea furnizării combustibilului (lichid şi solid) pe ultimii 10 ani.

a) S'au cerut toate datele referitoare la contractele şi comenzile furniturilor de combustibil.

b) S'a hotărît facerea unei expertize la Soc. „Petroşani" pentru stabilirea preţului de revenire al combustibilului solid (cărbuni) în ultimi 10 ani.

Expertiza a fost efectuată de d. prof. ing. Victor Blazian şi d. expert contabil Cezar Miron şi raportul a fost depus la Comisiune.

c) S'au cerut toate contractele furniturilor de combustibil (lichid şi solid) cum şi protocoalele fixate prin jurnale ale consiliului de miniştri.

In prezent se lucrează la examinarea bazelor legale ale furniturilor contractate, după terminarea căreia se va redacta raportul asupra acestor furnituri.

3) Cercetarea furniturilor de material rulant în ultimii 10 ani (locomotive de tot felul) vagoane de tot felul, automotoare noi sau transformate prin motorizare, autobuze pentru serviciul de cărăuşie pe şosele ale C. F. R. şi echipamente de frână automată pentru vagoane de marfă.

S'au cerut şi s'au clasat toate dosarele privitoare la furniturile de mai sus pe comenzi şi fabrici furnizoare.

Astfel:

a) S'au clasat dosarele de furnituri de locomotive noi de tot felul comandate la soc. Malaxa şi Reşiţa în baza contractelor legi încheiate.

Valoarea locomotivelor noi furnizate dela 1930 până în prezent se ridică la suma de 5.986.848.598 lei.

Toate aceste dosare s'au cercetat şi s'au întocmit referatele preliminare pe baza cărora se vor studia piesele ce nu sunt încă clarificate şi se vor face eventuale audieri de martori şi informatori.

b) S'au clasat pe comenzi şi firme furnizoare toate dosarele de furnituri de vagoane noi de tot felul comandate la societăţile „Astra" Arad „Romloc" Braşov şi „Unio" Satu Mare în ultimii 10 ani.

Valoarea comenzilor efectuate în acest timp se ridică la suma de 3.942.655.159 lei.

c) S'au cecetat furnizaea echipamentelor de frână automată în valoare de lei 343,056,000, pentru vagoanele de marfă rămânând a se mai face audierile ce se vor găsi necesare pentru clarificarea tuturor punctelor nelămurite.

d) S'au cercetat comenzile de automotoare speciale furnizate de fabricile „Malaxa" şi „Astra", Arad, făcându-se toate audierile necesare pentru lumărirea întregei chestiuni. Valoarea cestor comenzi este de circa 150.000.000 lei.

e) Se studiază contractul de motorizare încheiat de regia C. F. R. cu fabricile „Malaxa" şi „Vulcan" a cărui valoare până în prezent se ridică la suma de 1.037.445.737 lie. D asemenea se studiază furnizările de autobuze pentru serviciul de cărăuşie pe şosele ale C. F. R. Valoarea acestei furnituri se ridică la 278.885.506 lei.

f) Incă dela începutul cercetărilor s'a hotărât facerea unei expertize la fabricile „Malaxa", „Reşiţa" şi „Astra" pentru reterminarea preţurilor de revenire la materialul rulant nou procurat Căilor Ferate Române în ultimii 10 ani.

Comisiunea pentru cercetarea gestiunii şi administraţiunii secretariatului general al Palatului Regal

Comisiunea a făcut inventarul tuturor bunurilor, depozitelor, acţiunilor.

Pe temeiul constatărilor sale, d. ministru de justiţie a înlocuit pe fostul mandatar col. Stavăr, numind pe d. Mareşal al Palatului, col. M. Rămniceanu.

Comisiunea, pe baza cercetărilor întreprinse, a lovit de indisponibilitate averea imobiliară Ernest Urdarianu şi Elena Lupescu.

S'a instituit comisia de anchetă, pentru ancheta modului de administrare al timbrului judiciar şi cheltuelilor penale.

*

Comisiunile de judecată îşi încep activitatea.

Audieri şi confruntări în legătură cu revizuirea proceselor politice şi sancţionarea magistraţilor vinovaţi

Ministerul justiţiei comunică: **Comisiunea pentru revizuirea proceselor politice şi sancţionarea magistraţilor vinovaţi, a audiat şi confruntat în zilele de 18—20 Noembrie 1940 pe următorii martori şi informatori: d. maior magistrat Atanasiu Dumitru, d. Păcuraru Gh. N. fost procuror general; d. subinspector de poliţie Mântulescu Dumitru, d. lt.-colonel magistrat Petrescu Alexandru şi d. colonel Zeciu Vasile, fost magistrat militar.**

Numiri la ministerul educaţiei naţionale

Prin Decret s'au făcut următoarele numiri de personal administrativ şi de inspecţie, în Centrala Ministerului Educaţiei Naţionale, Cultelor şi Artelor:

D. Iuliu Sandru, licenţiat în teologie şi drept, ca inspector cl. I pentru culte.

D. Nicolae Grosu, licenţiat în teologie şi absolvent al Facultăţii de teologie din Strasbourg, ca inspector cl. I pentru culte.

D. Vladimir Frimu, pictor, diplomat al Academiei de Arte frumoase şi licenţiat în drept, ca inspector cl. II la Direcţia Artelor.

Părintele D. Veştemeanu, licenţiat în teologie, ca şef de serviciu cl. II la Direcţia Cultelor.

† ION INCULEŢ

A fost dus Joi la locul de veci, unul din făuritorii întregirii neamului, fruntaşul basarabean Ion Inculeţ.

Fost preşedinte al „Sfatului Ţării" din Basarabia — organizaţia care a pregătit actul Unirii — fost vicepreşedinte al consiliului de miniştri şi de mai multe ori ministru la diferite departamente, Ion Inculeţ era identificat cu năzuinţele şi aspiraţiile poporului din mijlocul căruia se trăgea, a luptat pentru consolidarea unirii şi, cum sublinia d. Pantelimon Halipa în panegiricul rostit ieri, „a activat liber cum i-a dictat conştiinţa liberă. Cât a reuşit sau cât n'a reuşit va judeca Posteritatea".

Ion Inculeţ a văzut năruindu-se cea mai de seamă înfăptuire din viaţa României moderne, unirea, şi, numit în guvernul care trebuia să semneze pierderea Basarabiei, a refuzat să depună jurământul.

Reprezentantul Academiei Române, al cărei membru activ era defunctul, a adus familiei îndurerate, prinos de mângâere şi de reazăm sufletesc pentru pierderea celui care a închis atât de timpuriu ochii.

Coroana de garoafe roşii trimisă de M. S. Regele Mihai I a fost pusă pe mormântul celui care în calitate de sfetnic al Tronului a depus râvna şi puterea de muncă pe care basarabenii nu le vor uita.

LEGENDA NEAGRĂ

SPANIA DE ERI ŞI DE AZI

Legenda neagră! O atmosferă de mit a învăluit numele şi sufletul spaniol în apele adânci şi turburi ale unei legende întotdeauna absurdă şi tragică, în virtutea căreea spaniolii au fost trataţi drept un popor crud şi intolerant, amator de spectacole sângeroase, protivnic şi incapabil de manifestări culturale şi de progres. Povestiri fantastice şi fără niciun fundament real, descrieri groteşti ale caracterului spaniol au creat Spaniei o reputaţie alcătuită din falsităţi şi exagerări pe care poporul acestei ţări le-a ascultat resemnat ca şi cum le-ar fi aşteptat sfârşitul. *Legenda neagră* este povestea mincinoasă a Spaniei închizitoriale, ignorantă, fanatică, inamică a progresului, o excepţie lamentabilă în grupul naţiunilor europene.

Această legendă absurdă îşi are începutul în secolul XVI şi nu a încetat o singură clipă să sape monumentul de glorie şi mari însuşiri spirituale ce aparţine nobilului popor spaniol şi şi-a dublat forţele, înteţind atacurile tocmai în momentele cele mai critice ale vieţii naţionale hispanice.

Juan Valera a definit „Legenda neagră" astfel: „Ceva care a fost odată în afară de hotarele Spaniei". Legenda neagră nu poate să mai existe! Dovezile nestrămutate şi glorioase de constanţă, de vitejie, de sacrificiu, desinteres şi inteligenţă, ridică Spania la locul ce i se cuvine încă de mult între naţiunile europene.

„Naţiunea — spunea odată Morel Fatio — care a împiedicat înaintarea Arabilor în Europa, care a salvat Creştinătatea la Lepanto, care a descoperit o lume nouă şi a dus acolo civilizaţia noastră, care a creat în pictură o artă de un realism dintre cele mai puternice, în teologie un misticism care a ridicat sufletele spre cele mai minunate înălţimi, în literatură un roman social, *Don Quijote*, a cărui adâncime egalează dacă nu întrece farmecul invenţiunii şi al stilului, naţiunea care a ştiut să dea sentimentului onoarei expresiunea sa cea mai completă şi mai distinsă, merită fără îndoială să i se acorde o oarecare stimă şi să se încerce să fie studiată mai serios".

Spania este aceea care a menţinut splendoarea culturii latine tocmai când aceasta decădea la Roma, ea a dat Imperiului Roman împăraţi străluciţi, ea a făcut să renască literatura la Sevilla, tocmai când în Europa sufla un vânt de barbarie, ea a menţinut o luptă dârză de opt veacuri împotriva Arabilor, ea a produs navigatorii cei mai îndrăzneţi şi exploratorii cei mai pricepuţi în acea epocă glorioasă a descoperirilor.

Susţinută de o rassă puternică, pasionată, viteză, şi răbdătoare, nobilă şi generoasă, incapabilă de trădare şi de sperjur, dornică să posede ceeace îi aparţine, opera înfăptuită de Spania este demnă de străvechea colonie romană. Căci Spaniolii nu numai că şi-au asimilat cultura latină, dar au desăvârşit-o prin continuare dând Romei filosofi, poeţi şi împăraţi a căror faimă rămâne nedesminţită: Seneca, Quintilian, Lucan, Martial au fost originari din Spania. Împăraţii Adrian, Traian, Marc Aureliu tot din Spania au plecat.

In secolul XVI, când întreaga Europă lâncezea într'o somnolenţă generală, Spania singură a fost aceea care a înfăptuit minunea ce e socotită egală în însemnătate cu facerea lumii şi învierea lui Hristos, descoperirea Lumii Noi.

Scriitorul mexican Gonzalez Zaldumbide, făcând „Elogiul limbei lui Cervantes", spune între altele: „Noi Mexicanii, vorbind aceeaşi limbă ca şi în Spania, limba nemuritoare a lui Cervantes, ne împărtăşim din gloria şi din înţelepciunea ei ca dintr'o moştenire pe care nimeni nu poate să ne-o răpească. Prin opera Spaniei, graţie limbei sale, America a fost şi este mai ales acum o prelungire a Europei şi mâine va fi refugiul civilizaţiei sale ameninţate, adăpostul sigur al destinului său. Toate aspectele de umanitate şi de civilizaţie ale întregei Americi sunt opera Spaniei. Cât de mult îi datorăm!"

Dar poporul care săvârşeşte fapte atât de mari în secolul XVI şi care în cele următoare nu a făcut altceva decât să-şi apere drepturile sale, este de trei veacuri obiectul de denigrare al duşmanilor săi, în primul rând, bineînţeles ovreii. Deşi Spaniolii risipesc în toate părţile laude exagerate pentru ceea ce e străin, deşi coboară ceea ce e spaniol nu numai din modestie dar şi din umilinţă şi deşi se silesţe să-şi armonizeze viaţa colectiv c